TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2016 m. kovo 10 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Finansų sistemos apsauga nuo jos naudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui — Direktyva 2005/60/EB — Deramo klientų tikrinimo priemonės — Direktyva 2007/64/EB — Mokėjimo paslaugos vidaus rinkoje“

Byloje C-235/14

dėl 2014 m. gegužės 7 d. *Audiencia Provincial de Barcelona* (Barselonos provincijos teismas, Ispanija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. gegužės 13 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Safe Interenvíos SA

prieš

Liberbank SA,

Banco de Sabadell SA,

Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro penktosios kolegijos pirmininko pareigas einantis ketvirtosios kolegijos pirmininkas T. von Danwitz, teisėjai D. Šváby, A. Rosas (pranešėjas), E. Juhász ir C. Vajda,

generalinė advokatė E. Sharpston,

sekretorė M. Ferreira, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. gegužės 6 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Safe Interenvíos SA*, atstovaujamos *abogados* A. Selas Colorado ir D. Solana Giménez,

— *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA*, atstovaujamos *abogados* J. M. Rodríguez Cárcamo ir B. García Gómez,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos A. Rubio González ir A. Gavela Llopis,

— Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, M. Rebelo ir G. Miranda,

* Proceso kalba: ispanų.

— Europos Komisijos, atstovaujamos J. Rius ir I. V. Rogalski,

susipažinęs su 2015 m. rugsėjo 3 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2005 m. spalio 26 d. Tarybos direktyvos 2005/60/EB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui (OL L 309, p. 15), iš dalies pakeistos 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/78/ES (OL L 331, p. 120, toliau – Pinigų plovimo direktyva), 11 straipsnio 1 dalies, siejamos su šios direktyvos 5, 7 ir 13 straipsniais, išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant mokėjimo įstaigos *Safe Interenvíos SA* (toliau – *Safe*) ir trijų kredito įstaigų *Liberbank SA* (toliau – *Liberbank*), *Banco de Sabadell SA* (toliau – *Sabadell*) ir *Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA* (toliau – BBVA) (toliau visos kartu – bankai) ginčą dėl to, kad bankai uždarė jos sąskaitas turėdami įtarimų dėl pinigų plovimo.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Pinigų plovimo direktyva

3 Iš Pinigų plovimo direktyvos 5 konstatuojamosios dalies matyti, kad pinigų plovimo ir teroristų finansavimo srityje priemonės, kurių imamasi, „turėtų atitikti kitus veiksmus, kurių imasi kiti tarptautiniai forumai“, ir ypač būtina „atsižvelgti į rekomendacijas, kurias parengė Finansinių veiksmų darbo grupė (toliau – FVDG) – svarbiausia tarptautinė organizacija kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu srityje. Kadangi FVDG rekomendacijos 2003 m. buvo iš esmės persvarstytos ir išplėstos, ši direktyva turėtų būti suderinta su tuo nauju tarptautiniu standartu.“

4 Šios direktyvos 10 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„Įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, <...> turėtų nustatyti ir patikrinti tikrojo savininko tapatybę. Kad įvykdytų šį reikalavimą, įstaigos ir asmenys savo nuožiūra gali pasinaudoti viešais įrašais apie tikrąjį savininką, prašyti atitinkamų duomenų iš savo klientų arba gauti informacijos kitais būdais, atsižvelgiant į tai, kad tokio vartotojo patikrinimo priemonių mastas priklauso nuo pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmės, kuri savo ruožtu priklauso nuo vartotojo pobūdžio, dalykinių santykių, produkto ar sandorio.“

5 Šios direktyvos 22 ir 24 konstatuojamosiose dalyse išdėstyta:

„(22) Turėtų būti pripažinta, kad pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizika ne visada vienoda. Pagal grėsme pagrįstą požiūrį Bendrijos teisėje turi būti nustatytas principas, kad tam tikrais atvejais gali būti atliekamas supaprastintas deramas kliento tikrinimas.

<...>

(24) Lygiai taip pat Bendrijos teisės aktuose turi būti pripažinta, kad tam tikrose situacijose pinigų plovimo ar teroristų finansavimo grėsmė yra didesnė. Nors yra reikalaujama, kad būtų nustatoma visų klientų tapatybė ir verslo pobūdis, tam tikrais atvejais būtinos ypač griežtos klientų identifikavimo ir tikrinimo procedūros.“

6 Pinigų plovimo direktyvos 33 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad informacijos atskleidimas, minimas 28 straipsnyje, turėtų būti vykdomas remiantis informacijos apie asmenis perdavimo trečiosioms šalims reikalavimais, apibrėžtais 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 15 t., p. 355; toliau – Asmens duomenų direktyva), ir kad 28 straipsnis neturi varžyti nacionalinių teisės aktų dėl duomenų apsaugos ir profesinės paslapties.

7 Pinigų plovimo direktyvos 48 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad šioje direktyvoje gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija), ir direktyva negali būti interpretuojama ir įgyvendinama tokiu būdu, kuris būtų nesuderinamas su 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašyta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija.

8 Pinigų plovimo direktyvos 1 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad pinigų plovimas ir teroristų finansavimas būtų uždrausti.

2. Šioje direktyvoje toliau išvardinti tyčia atlikti veiksmai yra laikomi pinigų plovimu:

a) turto perskaičiavimas arba perdavimas, žinant, kad šis turtas yra įgytas iš nusikalstamos veiklos arba dalyvaujant nusikalstamoje veikloje, siekiant nuslėpti arba užmaskuoti neteisėtą turto kilmę arba siekiant padėti bet kokiam asmeniui, kuris dalyvauja nusikalstamoje veikloje, išvengti teisinių šių veiksmų pasekmių,

b) turto tikrojo pobūdžio, šaltinio, vietos, disponavimo, judėjimo, teisių ar nuosavybės teisių į turtą slėpimas arba užmaskavimas, žinant, kad šis turtas yra gautas iš nusikalstamos veiklos arba dalyvaujant tokioje veikloje;

c) turto įsigijimas, turėjimas arba naudojimas, jo gavimo metu žinant, kad šis turtas gautas iš nusikalstamos veiklos arba dalyvaujant tokioje veikloje;

d) dalyvavimas, padėjimas, pasikėsinimas įvykdyti ir pagalba, raginimas, parama ir patarimai vykdant bet kurią iš pirmesniuose punktuose minimų veiksmų.“

9 Kaip nustatyta 2 straipsnio 1 dalyje, Pinigų plovimo direktyva taikoma kredito įstaigoms, finansų įstaigoms ir tam tikriems juridiniams ir fiziniams asmenims, kai jie vykdo savo profesinę veiklą.

10 Direktyvos 3 straipsnio 1 punkte „kredito įstaigos“ sąvoka apibrėžta darant nuorodą į to paties termino apibrėžtį 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/12/EB dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo (OL L 126, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 3 t., p. 272) 1 straipsnio 1 punkto pirmoje pastraipoje ir reiškia „įmonę, kuri verčiasi indėlių ar kitų grąžintinų lėšų priėmimu iš visuomenės ir paskolų teikimu savo sąskaita“.

11 Pagal Pinigų plovimo direktyvos 3 straipsnio 2 punkto a papunktį į „kredito įstaigos“ apibrėžtį patenka „įmonė, kita nei kredito įstaiga, kuri vykdo vieną ar daugiau veiklos rūšių, nurodytų [2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyvos 2006/48/EB [dėl kredito įstaigų veiklos pradėjimo ir vykdymo (OL L 177, p. 1), iš dalies pakeistos 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/111/EB (OL L 302, p. 97)], I priedo 2–12 punktuose ir 14 ir 15 punktuose“. Šis veiklos

rūšių sąrašas šio priedo 4 punkte apima „mokėjimo paslaugas, kaip apibrėžta [2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos] direktyvos 2007/64/EB [dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, iš dalies keičiančios direktyvas 97/7/EB, 2002/65/EB, 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinančios Direktyvą 97/5/EB (toliau – Mokėjimo paslaugų direktyva)], 4 straipsnio 3 dalyje“, o šio priedo 5 punkte „kitų mokėjimo priemonių <...> išdavimą ir administravimą, jei šios veiklos neapima 4 punktas“.

12 Pinigų plovimo direktyvos 5 straipsnyje numatyta: „Siekdamos užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, valstybės narės direktyvos taikymo srityje gali priimti arba palikti galioti griežtesnes nuostatas.“

13 Be bendrųjų nuostatų dėl standartinio deramo klientų tikrinimo (6–10 straipsniai), Pinigų plovimo direktyvos II skyriuje („Deramas klientų tikrinimas“) yra atskiri skirsniai dėl supaprastinto deramo klientų tikrinimo (11 ir 12 straipsniai) ir sustiprinto deramo klientų tikrinimo (13 straipsnis).

14 Pagal Pinigų plovimo direktyvos 7 straipsnį įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, privalo taikyti deramo klientų tikrinimo priemones tokiais atvejais: užmegzdami verslo santykius, vykdydami nenuolatinius sandorius, kurių vertė 15 000 EUR ar daugiau, tiek tuomet, kai sandoris vykdomas kaip vienas veiksmas, tiek tuomet, kai jis vykdomas kaip keletas susijusių veiksmų; kai įtariamas pinigų plovimas ar teroristų finansavimas, nepaisant jokios leidžiančios nukrypti nuostatos, išimties ar ribos; kai esama abejonių dėl anksčiau gautų klientų tapatybės duomenų teisingumo ar atitikimo.

15 Pagal Pinigų plovimo direktyvos 8 straipsnį:

„1. Deramo klientų tikrinimo priemones sudaro:

a) kliento tapatybės nustatymas ir patikrinimas, remiantis dokumentais, duomenimis ar informacija, gauta iš patikimo ir nepriklausomo šaltinio;

b) tam tikrais atvejais – tikrojo savininko tapatybės nustatymas ir adekvačių, nuo grėsmės priklausančių priemonių, reikalingų taip patikrinti jo tapatybę <...>

c) informacijos apie verslo santykių tikslą ir numatomą pobūdį gavimas;

d) tęstinė verslo santykių stebėsena, įskaitant sandorių, kurie buvo sudaryti tokių santykių metu <...>

2. Įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, taiko kiekvieną 1 dalyje išdėstytą deramo klientų tikrinimo reikalavimą, tačiau jie gali nustatyti tokių priemonių mastą grėsmės pagrindu, atsižvelgdami į kliento, verslo santykių, produkto ar sandorio tipą. Jie turėtų galėti kompetentingoms institucijoms įrodyti, kad priemonių mastas atitinka pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmę.“

16 Šios direktyvos 9 straipsnio 1, 5 ir 6 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės reikalauja, kad kliento ir tikrojo savininko tapatybė būtų patikrinta prieš pradedant verslo santykius ar prieš vykdant sandorį.

<...>

5. Valstybės narės reikalauja, kad tais atvejais, kai susijusios įstaigos ar asmenys nesugeba laikytis 8 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktų, jie nevykdytų sandorių per banko sąskaitą, neužmegztų verslo santykių ar nevykdytų sandorio, ar nutrauktų egzistuojančius verslo santykius ir apsvarstytų galimybę pagal 22 straipsnį apie klientą pranešti [finansinės žvalgybos padaliniui].

<...>

6. Valstybės narės privalo reikalauti, kad įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, deramo tikrinimo procedūras taikytų ne tik visiems naujiems klientams, bet ir atitinkamu metu esamiems klientams, atsižvelgdamos į grėsmės lygį.“

17 Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Nukrypstant nuo 7 straipsnio a, b ir d punktų, 8 straipsnio ir 9 straipsnio 1 dalies, įstaigoms ir asmenims, kuriems taikoma ši direktyva, nekeliami šiuose straipsniuose numatyti reikalavimai, jei klientas yra kredito ar finansų įstaiga, kuriai taikoma ši direktyva, arba kredito ar finansų įstaiga, esanti trečiojoje šalyje, nustačiusioje šios direktyvos reikalavimams lygiaverčius reikalavimus, ir prižiūrima dėl šių reikalavimų laikymosi.“

18 Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 2 dalyje nustatytos kitos aplinkybės, kuriomis, nukrypdamos nuo 7 straipsnio a, b ir d punktų, 8 straipsnio ir 9 straipsnio 1 dalies, valstybės narės gali leisti subjektams, kuriems taikoma direktyva, standartinio deramo klientų tikrinimo neatlikti. Pagal šios direktyvos 11 straipsnio 3 dalį subjektai, kuriems taikoma direktyva, bet kuriuo atveju turi surinkti pakankamai informacijos, kad nustatytų, ar klientui gali būti taikomos šio straipsnio 1 ir 2 dalyse minimos išimtys.

19 Pinigų plovimo direktyvos 13 straipsnio 1 dalyje išdėstyta:

„Valstybės narės reikalauja, kad situacijose, kurios gali sudaryti didesnę pinigų plovimo arba teroristų finansavimo grėsmę, ir bent jau situacijose, nurodytose 2, 3, 4 dalyse, bei kitose situacijose, kurios sudaro didelę pinigų plovimo arba teroristų finansavimo grėsmę ir kurios atitinka techninius kriterijus, nustatytus pagal 40 straipsnio 1 dalies c punktą, įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, atsižvelgdami į grėsmės lygį, be priemonių, nurodytų 7 ir 8 straipsniuose bei 9 straipsnio 6 dalyje, taikytų sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones.“

20 Pinigų plovimo direktyvos 13 straipsnio 2–4 dalyse nurodytos situacijos yra šios: jeigu klientas fiziškai nedalyvavo nustatant tapatybę; tarptautinių korespondentinės bankininkystės santykių su trečiųjų šalių gaunančiomis įstaigomis atvejai; sandorių arba verslo santykių su politikoje dalyvaujančiais asmenimis, kurių gyvenamoji vieta yra kitoje valstybėje narėje ar trečiojoje valstybėje, atvejai. Nustatant tokias situacijas išvardytos konkrečios sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemonės ar tinkamų priemonių pavyzdžiai.

21 Pagal Pinigų plovimo direktyvos 20 straipsnį valstybės narės reikalauja, kad įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, ypač atkreiptų dėmesį į tokią veiklą, kuri, jų nuomone, dėl savo pobūdžio gali būti ypač susijusi su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu.

22 Pagal Pinigų plovimo direktyvos 22 straipsnį, kuriame, kaip ir 23 straipsnyje, nustatytos informavimo pareigos, reikalaujama, kad įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma direktyva (ir atitinkamais atvejais – jų direktoriai ir darbuotojai), visapusiškai bendradarbiautų, *inter alia*, savo iniciatyva skubiai informuodami finansinės žvalgybos padalinį, jeigu žino, įtaria ar turi pakankamai pagrindo įtarti, kad atliekamas, buvo atliktas ar mėginta atlikti pinigų plovimą ar teroristų finansavimą.

23 Pinigų plovimo direktyvos 28 straipsniu įstaigoms ar asmenims, kuriems taikoma direktyva, jų direktoriams ir darbuotojams draudžiama susijusiam klientui ar kitiems tretiesiems asmenims atskleisti, kad informacija buvo perduota pagal šios direktyvos 22 ir 23 straipsnius arba kad dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo yra ar gali būti atliekamas tyrimas.

24 Pagal Pinigų plovimo direktyvos 34 straipsnio 1 dalį siekdamos užbėgti už akių ir užkirsti kelią veiksmams, susijusiems su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu, valstybės narės reikalauja, kad įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, nustatytų adekvačias ir tinkamas politikas ir procedūras, susijusias su deramu klientų tikrinimu, pranešimu, įrašų saugojimu, vidaus kontrole, rizikos įvertinimu, rizikos valdymu, reikalavimų vykdymo valdymu ir komunikacija.

25 Pinigų plovimo direktyvos 37 straipsnio, kuris, kaip ir 36 straipsnis, susijęs su priežiūra, 1 dalyje numatyta, jog valstybės narės privalo reikalauti iš kompetentingų institucijų bent jau veiksmingai stebėti ir imtis reikalingų priemonių, kad visi subjektai, kuriems taikoma direktyva, laikytųsi direktyvos reikalavimų.

Mokėjimo paslaugų direktyva

26 Mokėjimo paslaugų direktyva, *inter alia*, nustatytos taisyklės, pagal kurias valstybės narės nustato šešias mokėjimo paslaugų teikėjų kategorijas, įskaitant kredito įstaigas, kaip apibrėžta Direktyvos 2006/48, iš dalies pakeistos Direktyva 2009/111, 4 straipsnio 1 dalies a punkte, ir mokėjimo įstaigas, kaip apibrėžta Mokėjimo paslaugų direktyvoje.

27 Šios direktyvos 4 straipsnyje „Sąvokų apibrėžtys“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje taikomos tokios sąvokų apibrėžtys:

<...>

3) mokėjimo paslauga – bet kuri priede išvardyta veiklos rūšis [tai aprėpia mokėjimo operacijų vykdymą];

4) mokėjimo įstaiga – juridinis asmuo, kuriam pagal 10 straipsnį [kuriuo reikalaujama, kad įmonės, ketinančios teikti mokėjimo paslaugas, prieš pradėdamos jas teikti gautų leidimą vykdyti mokėjimo įstaigos veiklą] buvo išduotas leidimas teikti ir vykdyti mokėjimo paslaugas visoje Bendrijoje;

<...>

22) tarpininkas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris teikdamas mokėjimo paslaugas veikia mokėjimo įstaigos vardu;

<...>“

28 Pagal Mokėjimo paslaugų direktyvos 5 straipsnio pirmos pastraipos f punktą prašymas išduoti leidimą vykdyti mokėjimo įstaigos veiklą pateikiamas kartu pateikiant įvairius dokumentus, tarp kurių yra „vidaus kontrolės mechanizmų, kuriuos pareiškėjas yra įdiegęs siekdamas įvykdyti pareigas, susijusias su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu pagal [Pinigų plovimo direktyvą], aprašymas“. Mokėjimo paslaugų direktyvos 10 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad leidimai išduodami, „jei kartu su prašymu leidimui gauti pateikta informacija ir įrodymai atitinka visus 5 straipsnyje nustatytus reikalavimus ir kompetentingos institucijos, nuodugniai patikrinusios prašymą, pateikė teigiamą bendrą įvertinimą“. Pagal šios direktyvos 12 straipsnio 1 dalį leidimas gali būti panaikintas tik nustatytomis aplinkybėmis, pavyzdžiui, pagal šios nuostatos c punktą, jei mokėjimo įstaiga nebeatitinka leidimo išdavimo sąlygų.

29 Pagal Mokėjimo paslaugų direktyvos 17 straipsnio 1 dalį tais atvejais, kai mokėjimo įstaiga ketina teikti mokėjimo paslaugas per tarpininką, ji buveinės valstybės narės kompetentingoms institucijoms pateikia tam tikrą informaciją, kad tas tarpininkas būtų įrašytas į viešąjį registrą, numatytą šios direktyvos

13 straipsnyje. Tą informaciją sudaro tarpininko pavadinimas, adresas ir vidaus kontrolės mechanizmų, kuriuos tarpininkai naudos, kad įvykdytų pareigas, susijusias su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu pagal Pinigų plovimo direktyvą, aprašymas.

30 Pagal Mokėjimo paslaugų direktyvos 20 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą valstybės narės kompetentingomis institucijomis paskiria „viešosios valdžios institucijas arba įstaigas, kurios yra pripažintos nacionalinės teisės aktuose arba kurias pripažįsta viešosios valdžios institucijos, kurioms nacionaliniuose teisės aktuose šiuo tikslu suteikti aiškūs įgaliojimai, įskaitant nacionalinius centrinius bankus“. Pagal 20 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą „kompetentingos institucijos turi užtikrinti nepriklausomumą nuo ūkio subjektų ir išvengti interesų konflikto. Nepažeidžiant pirmos pastraipos, kredito įstaigos, elektroninių pinigų įstaigos arba pašto pinigų persiuntimo sistemų (žiro) įstaigos negali būti kompetentingomis institucijomis.“

31 Mokėjimo paslaugų direktyvos 21 straipsnyje „Priežiūra“ nustatyta:

„1. Valstybės narės turi užtikrinti, kad kompetentingų institucijų vykdomos kontrolės priemonės, skirtos patikrinti, kaip laikomasi šios antraštinės dalies [„Mokėjimo paslaugų teikėjai“] nuostatų, būtų proporcingos, tinkamos ir pritaikomos atsižvelgiant į riziką, kuri kyla mokėjimo įstaigoms.

Siekiant patikrinti, kaip laikomasi šios antraštinės dalies, kompetentingos institucijos visų pirma turi teisę imtis šių veiksmų:

a) reikalauti, kad mokėjimo įstaiga pateiktų visą informaciją, kurios reikia stebint, kaip laikomasi nuostatų;

b) atlikti patikrinimus vietoje – mokėjimo įstaigoje, tarpininko ar filialo, mokėjimo įstaigos atsakomybe teikiančio mokėjimo paslaugas, ar bet kurio išorės subjekto, kuriam perduodamas veiklos vykdymas, būstinėje;

c) teikti rekomendacijas ir gaires bei atitinkamais atvejais nustatyti privalomosios galios administracines nuostatas; ir

d) sustabdyti leidimo galiojimą arba jį panaikinti 12 straipsnyje nurodytais atvejais.

2. <...> valstybės narės numato, jog jų atitinkamos kompetentingos institucijos gali mokėjimo įstaigoms arba toms įstaigoms, kurios iš tikrųjų kontroliuoja mokėjimo įstaigų veiklą, ir kurios pažeidžia įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su jų mokėjimo paslaugų veiklos priežiūra ar vykdymu, priimti arba taikyti baudas ar priemones, kuriomis konkrečiai siekiama pašalinti pastebėtus pažeidimus arba jų priežastis.

<...>“

32 Šios direktyvos 79 straipsnyje „Duomenų apsauga“ numatyta: „Valstybės narės leidžia asmens duomenis tvarkyti mokėjimo sistemose ir mokėjimo paslaugų teikėjams, kai tai yra būtina siekiant užtikrinti sukčiavimo atliekant mokėjimus prevenciją, tyrimą ir nustatymą. Tokie asmens duomenys tvarkomi laikantis [Asmens duomenų direktyvos] nuostatų.“

Ispanijos teisė

33 2010 m. balandžio 28 d. Įstatyme Nr. 10/2010 dėl pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos (*Ley 10/2010 de prevención del blanqueo de capitales y de la financiación del terrorismo*; BOE, Nr. 103, 2010 m. balandžio 29 d., p. 37458), kuriuo į Ispanijos teisę perkelta Pinigų plovimo direktyva, nustatytos trijų rūšių deramo klientų tikrinimo priemonės, t. y. šio įstatymo 3–6 straipsniuose

numatytos standartinio deramo klientų tikrinimo priemonės, 9 straipsnyje – supaprastinto deramo klientų tikrinimo priemonės, o to paties įstatymo 11 straipsnyje – sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemonės.

34 Standartinio deramo klientų tikrinimo priemones sudaro, kaip numatyta atitinkamai Įstatymo 10/2010 3–6 straipsniuose, atitinkamų asmenų tapatybės nustatymas, tikrųjų naudos gavėjų tapatybės nustatymas, informacijos apie numatomų verslo santykių tikslą ir pobūdį gavimas ir nuolatinė verslo santykių stebėsena.

35 Įstatymo 10/2010 7 straipsnio 1 dalis išdėstyta taip:

„Asmenys, kuriems taikomas šis įstatymas, taiko visas ankstesniuose straipsniuose numatytas deramo tikrinimo priemones, bet jie gali nustatyti 4, 5 ir 6 straipsniuose numatytų priemonių taikymo laipsnį atsižvelgdami į grėsmę ir kliento, verslo santykių, prekių ar sandorių rūšį, o ši informacija pateikta aiškioje klientų priėmimo politikoje <...>

Šiame įstatyme numatyti asmenys turi įrodyti kompetentingoms institucijoms, kad priimtos priemonės yra proporcingos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmei, atlikdami išankstinę grėsmės analizę, kuri bet kuriuo atveju turi būti raštiška.

Asmenys, kuriems taikomas šis įstatymas, sistemingai taiko deramo tikrinimo priemones, kai įtariamas pinigų plovimas ar teroristų finansavimas, nepaisydami jokios leidžiančios nukrypti nuostatos, išimties ar ribos.“

36 Pagal Įstatymo 10/2010 7 straipsnio 3 dalį asmenims, kuriems taikomas šis įstatymas, neleidžiama užmegzti verslo santykių ar vykdyti operacijų, jeigu jie negali taikyti šiuo įstatymu numatytų deramo klientų tikrinimo priemonių. Jeigu tokia galimybė išnyksta, kai verslo santykiai jau užmegzti, jie turėtų nutraukti tokius santykius.

37 Įstatymo 10/2010 9 straipsnyje nustatyta:

„1. Nepažeisdami 7 straipsnio 1 dalies trečios pastraipos nuostatų, asmenys, kuriems taikomas šis įstatymas, gali netaikyti deramo tikrinimo priemonių, numatytų 3 straipsnio 2 dalyje ir 4, 5 ir 6 straipsniuose, šiems klientams:

<...>

b) finansų įstaigoms, turinčioms buveinę Europos Sąjungoje ar lygiavertėse trečiosiose šalyse ir prižiūrimoms dėl reikalavimų, susijusių su deramo tikrinimo priemonėmis, laikymosi.

<...>

Ekonomikos ir finansų ministras įsakymu gali numatyti netaikyti supaprastintų deramo tikrinimo priemonių tam tikriems klientams.

2. Supaprastintų deramo tikrinimo priemonių taikymas kitiems klientams, kurie kelia mažesnę pinigų plovimo ar teroristų finansavimo grėsmę, gali būti numatytas teisės aktuose.

3. Bet kuriuo atveju asmenys, kuriems taikomas šis įstatymas, turi turėti pakankamai informacijos, kad nuspręstų, jog klientui galima taikyti vieną iš šiame straipsnyje numatytų išimčių.“

38 Įstatymo 10/2010 11 straipsnyje nurodyta:

„Asmenys, kuriems taikomas šis įstatymas, be standartinio deramo tikrinimo priemonių, taiko sustiprintas deramo tikrinimo priemones šioje antraštinėje dalyje numatytais atvejais ir visais kitais teisės aktuose numatytais atvejais, kai yra didelė pinigų plovimo ar teroristų finansavimo grėsmė.

Asmenys, kuriems taikomas šis įstatymas, atsižvelgdami į savo grėsmės vertinimą, taiko sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones tais atvejais, kurie dėl savo pobūdžio kelia didelę pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmę. Bet kuriuo atveju laikoma, kad tokia grėsmė egzistuoja vykdant privataus banko veiklą, atliekant lėšų pervedimo paslaugas ir užsienio valiutos keitimą.

Sustiprintos deramo tikrinimo priemonės, taikomos sektoriuose ar srityse, kuriuose yra didelė pinigų plovimo ar teroristų finansavimo grėsmė, gali būti apibrėžtos teisės aktuose.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

39 *Safe* yra bendrovė, kuri perveda klientų lėšas į kitas nei jos įsisteigimo valstybes nares ar į trečiąsias šalis naudodamasi savo sąskaitomis kredito įstaigose.

40 Kai buvo nustatyta pažeidimų, susijusių su tarpininkais, kurie pervesdavo lėšų per sąskaitas, kurių savininkė buvo *Safe*, bankai paprašė informacijos pagal Įstatymą 10/2010. *Safe* atsisakius patekti šią informaciją bankai uždarė turimas *Safe* sąskaitas.

41 Iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad 2011 m. gegužės 11 d. BBVA pranešė apie šiuos pažeidimus *Servicio Ejecutivo de la Comisión de Prevención del Blanqueo de Capitales e Infracciones Monetarias del Banco de España* (Ispanijos banko už pinigų plovimo ir finansinių nusikaltimų prevenciją atsakingos komisijos vykdomajai tarnybai, toliau – *Sepblac*) ir ją informavo, kad įtaria *Safe* vykdant pinigų plovimą. 2011 m. liepos 22 d. BBVA pranešė *Safe* apie neatšaukiamą jos sąskaitos uždarymą.

42 *Safe* apskundė BBVA sprendimą uždaryti jos sąskaitą (ir panašius kitų dviejų bankų sprendimus) *Juzgado de lo Mercantil Nº 5 de Barcelona* (Barselonos komercinių bylų teismas Nr. 5), remdamasi tuo, kad sąskaitos uždarymas buvo nesąžiningos konkurencijos veiksmas, dėl kurio ji negalėjo vykdyti įprastos veiklos, t. y. pervesti lėšų į kitas nei jos įsisteigimo valstybes. *Safe* teigė, kad ji teisiškai privalo turėti sąskaitą banke, kad galėtų vykdyti tokius lėšų pervedimus, kuriuos ji vykdė per bankus, ir kad ji konkuruoja rinkoje su bankais. Ji taip pat teigė, kad bankai jos prašė pateikti duomenų apie klientus ir lėšų kilmę ir paskirtį, remdamiesi Įstatymo 10/2010 nuostatomis, tai ginčija bankai, o tokių duomenų teikimas bankams prieštarautų asmens duomenų apsaugos teisės aktams.

43 Bankai atsakė, kad jų taikytos priemonės atitiko Įstatymą 10/2010, buvo pateisinamos, pirmiausia, dėl su įstaigos atliktu lėšų pervedimu į kitą nei jos įsisteigimo valstybę susijusios grėsmės ir neprieštaravo konkurencijos teisei.

44 2012 m. rugsėjo 25 d. *Juzgado de lo Mercantil Nº 5 de Barcelona* (Barselonos 5-asis komercinių bylų teismas) atmetė *Safe* ieškinį. Jis nusprendė, jog bankai turėjo teisę prašyti *Safe* imtis sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemonių ir pateikti informaciją apie klientus, jeigu jie nustatė požymių, kad *Safe* savo elgesiu pažeidė Įstatymą 10/2010.

45 Kiekvienu atveju šis teismas išnagrinėjo, ar bankų veiksmai buvo pateisinami. Jis taip pat nusprendė, kad nė vienas bankas nepažeidė jokių konkrečių draudimų imtis antikonkurencinių veiksmų, bet *Sabadell* ir *Liberbank*, priešingai nei BBVA, elgėsi nesąžiningai, nes nemotyvavo priimtų priemonių. Tačiau jis nusprendė, kad BBVA veikė pagrįstai, nes rėmėsi patikromis, kurios parodė, jog 22 % perlaidų, padarytų naudojantis *Safe* sąskaitomis nuo 2010 m. rugsėjo 1 d. iki lapkričio 30 d., atliko ne

tarpininkai, kuriuos *Safe* buvo įgaliojusi ir kuriuos buvo patikrinęs Ispanijos bankas. Be to, tuo laikotarpiu perlaidas atliko 1 291 asmuo, o tai daug daugiau nei *Safe* tarpininkų skaičius. Be to, ekspertų ataskaitoje taip pat pabrėžta grėsmė, susijusi su perlaidomis, kurias vykdo ne nustatytieji tarpininkai.

46 *Safe*, *Sabadell* ir *Liberbank* apskundė tą sprendimą *Audiencia Provincial, Barselona* (Barselonos provincijos teismas) ir tas teismas nagrinėja visus tris apeliacinius skundus kartu.

47 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas teigia, kad visoms susijusioms šalims taikomas Įstatymas 10/2010, nes jos patenka į to įstatymo 2 straipsnyje nurodytas kategorijas, tarp kurių yra kredito įstaigų ir mokėjimo įstaigų kategorijos. Be to, visos šalys konkuruoja rinkoje ir vykdo tokią pat lėšų pervedimo kitose nei jų įsisteigimo valstybėse veiklą. Tačiau mokėjimo įstaigos (kaip antai *Safe*) privalo verstis šia veikla naudodamosi kredito įstaigose (kaip antai bankuose) turimomis sąskaitomis.

48 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme *Safe* teigia, kad, pirma, BBVA neprivalėjo imtis deramo klientų tikrinimo priemonių prieš finansų įstaigas, nes jas tiesiogiai prižiūri valdžios institucijos, šiuo atveju Ispanijos bankas. Antra, ji teigia, kad Ispanijoje su mokėjimo įstaigų klientų duomenimis gali susipažinti tik *Sepblac*. Trečia, net jeigu BBVA privalėjo imtis tokių tikrinimo priemonių, jis turėjo atlikti išsamų ir nuodugnų *Safe* taikomos atitinkamų teisės aktų reikalavimų laikymosi politikos tyrimą prieš imdamasis tokių priemonių. Šioje byloje BBVA tik paprašė parengti ekspertų ataskaitą ir ji buvo parengta remiantis jos duomenimis. Ketvirta, Įstatymas 10/2010 netaikomas tokiems asmenims kaip tarpininkai, kurie padeda finansų įstaigoms pervesti lėšas.

49 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme *Sabadell* nurodė, kad *Juzgado de lo Mercantil Noº 5 de Barcelona* (Barselonos 5-asis komercinių bylų teismas) sprendimu pripažinta, jog *Sabadell* iš esmės galėjo imtis sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemonių, bet ne šiuo atveju. *Liberbank* teigė, kad *Safe* sąskaitos uždarymas buvo pagrįstas, nes *Safe* nepateikė prašytos informacijos.

50 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad iškyla trys pagrindiniai klausimai, susiję su Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 1 dalies išaiškinimu.

51 Pirmiausia kyla klausimas, ar, atsižvelgiant į šios direktyvos 5 straipsnį, kuris leidžia valstybėms narėms priimti ar toliau taikyti šios direktyvos reglamentuojamoje srityje griežtesnes nuostatas siekiant užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, nacionaliniam įstatymų leidėjui leidžiama šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje numatytą išimtį ar nukrypti leidžiančią nuostatą perkelti suformuluotą kitaip nei jos griežtas turinys. Įstatymo 10/2010 9 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyta, kad asmenims, kuriems taikomas šis įstatymas, „leidžiama netaikyti tam tikrų standartinio deramo klientų tikrinimo priemonių“ klientams, kurie yra finansų įstaigos, turinčios buveinę Europos Sąjungoje ar lygiavertėse trečiosiose šalyse ir prižiūrimos dėl reikalavimų, susijusių su deramo tikrinimo priemonėmis, laikymosi.

52 Antra, Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 1 dalies, siejamos su tos pačios direktyvos 7 straipsniu, aiškinimas kelia klausimą, ar Sąjungos teisės aktų leidėjas ketino nustatyti besąlyginę pareigos kredito įstaigoms imtis deramo jų klientų tikrinimo priemonių, kai jos pačios yra mokėjimo įstaigos, kurioms savo ruožtu atsiranda pareigų pagal savo pačių priežiūros sistemą, išimtį.

53 Trečia, kyla klausimas, ar šioje nuostatoje numatyta išimtis apima tik deramo tikrinimo priemones, ar ji apima ir sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones.

54 Kitų klausimų kyla papildomai tuo atveju, jei Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad finansų įstaigos turi teisę priimti deramo tikrinimo priemones arba sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones ar net privalo tai padaryti, tik jei tai pagrįsta Sąjungos ar nacionalinės teisės aktais.

55 Šie kiti klausimai susiję, viena vertus, su Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 1 dalies ir Mokėjimo paslaugų direktyvos 21 straipsnio sąsaja ir yra skirti deramo tikrinimo ir sustiprinto deramo tikrinimo priemonių, kurias bankai prireikus gali taikyti mokėjimo įstaigoms, riboms nustatyti. Kita vertus, jie susiję su klausimu, ar mokėjimo įstaigų duomenų, susijusių su klientais, pateikimas kredito įstaigoms suderinamas su Sąjungos teise, būtent su Asmens duomenų direktyva.

56 Tokiomis aplinkybėmis *Audiencia Provincial de Barcelona* (Barselonos provincijos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Dėl Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 1 dalies aiškinimo:

a) kai ši nuostata siejama su tos pačios direktyvos 7 straipsniu – ar Bendrijos teisės aktų leidėjas ketino nustatyti tikrą galimybės kredito įstaigoms imtis deramo jų klientų tikrinimo priemonių, kai jos pačios yra mokėjimo įstaigos, kurioms savo ruožtu atsiranda pareigų pagal savo pačių priežiūros sistemą, išimtį, ar tai tik leidimas numatyti išimtį;

b) kai ši nuostata siejama su tos pačios direktyvos 5 straipsniu, ar nacionalinės teisės aktų leidėjas, perkeldamas nurodytose nuostatose įtvirtintą išimtį, gali ją suformuluoti skirtingai, palyginti su originaliu jos tekstu;

c) ar 11 straipsnio 1 dalyje numatyta išimtis sustiprinto deramo tikrinimo priemonėms taikoma taip pat kaip deramo tikrinimo priemonėms?

2. Papildomai, jeigu atsakymas į pirmojo klausimo a–c punktus būtų teigiamas, t. y. kad kredito įstaigos gali mokėjimo įstaigoms taikyti deramo tikrinimo ir sustiprinto deramo tikrinimo priemones:

a) kokios apimties yra kredito įstaigų teisė vykdyti mokėjimo įstaigų operacijų priežiūrą? Ar galima laikyti, kad leidimas vykdyti deramo tikrinimo procedūrų ir priemonių, kurių savo ruožtu ėmėsi mokėjimo įstaigos, priežiūrą joms suteiktas pagal Pinigų plovimo direktyvos nuostatas, ar tokia teisė priklauso tik Mokėjimo paslaugų direktyvoje nurodytoms valstybinėms institucijoms, šiuo atveju – Ispanijos bankui;

b) ar, norėdamos pasinaudoti tokia teise imtis priemonių, kredito įstaigos turi turėti tam tikrą specialų pateisinimą, susijusį su mokėjimo įstaigos veiksmais, ar tokias priemones gali taikyti bendrai vien dėl to, kad mokėjimo įstaiga užsiima rizikinga veikla, kaip antai lėšų pervedimu į užsienį;

c) jeigu būtų nuspręsta, jog reikia konkretaus pateisinimo tam, kad kredito įstaigos galėtų imtis tikrinimo priemonių mokėjimo įstaigų atžvilgiu:

i) į kokius veiksmus turi atsižvelgti banko įstaiga norėdama imtis tikrinimo priemonių;

ii) ar galima laikyti, kad kredito įstaiga turi teisę tuo tikslu vertinti deramo tikrinimo priemones, kurias savo procedūrose taiko mokėjimo įstaiga;

iii) ar, norėdama pasinaudoti tokia teise, banko įstaiga turi prieš tai nustatyti, kad dėl tam tikrų mokėjimo įstaigos veiksmų kyla įtarimų, kad ji dalyvauja pinigų plovimo ar terorizmo finansavimo veikloje?

3. Be to, jeigu būtų nuspręsta, kad kredito įstaigos turi teisę imtis sustiprinto tikrinimo priemonių mokėjimo įstaigų atžvilgiu:

   a) ar leistina, kad tarp šių priemonių būtų ir tos, kurias taikant iš mokėjimo įstaigų reikalaujama pateikti visų jų klientų, kurių lėšos pervedamos, tapatybės duomenis ir gavėjų tapatybės duomenis;

   b) ar su Asmens duomenų direktyva suderinama tai, kad mokėjimo įstaigos privalo kredito įstaigoms, su kuriomis jos įpareigotos bendradarbiauti ir su kuriomis tuo pačiu konkuruoja rinkoje, pateikti savo klientų tapatybės duomenis?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

57 Pirmiausia reikia priminti, kad iš Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos matyti, kad BBVA kilo įtarimų dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo, kai jis nustatė pažeidimų, susijusių su informacija apie tarpininkus, kurie pervedinėjo lėšas naudodamiesi *Safe* sąskaitomis BBVA. BBVA prašė informacijos iš *Safe* pagal Įstatymą 10/2010, o šiai atsisakius ją pateikti, uždarė *Safe* sąskaitą. Iš tiesų, nors pagal šio įstatymo 9 straipsnį leidžiama taikyti supaprastinto deramo klientų tikrinimo priemones, kai klientai yra finansų įstaigos, prižiūrimos dėl reikalavimų, susijusių su deramo klientų tikrinimo priemonėmis, laikymosi, pagal to paties įstatymo 11 straipsnį sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemonės turi būti taikomos situacijose, kurios dėl savo pobūdžio gali sudaryti didelę pinigų plovimo arba teroristų finansavimo grėsmę, remiantis grėsmės vertinimo analize. Tarp situacijų, kurios dėl savo pobūdžio kelia tokią grėsmę, yra, be kita ko, lėšų pervedimo paslaugos.

58 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Pinigų plovimo direktyvos 5, 7 straipsniai, 11 straipsnio 1 dalis ir 13 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriais leidžiama taikyti standartinio deramo klientų tikrinimo priemones, kai klientai yra finansų įstaigos, prižiūrimos dėl reikalavimų, susijusių su deramo klientų tikrinimo priemonėmis, laikymosi, kita vertus, reikalaujama, kad įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma direktyva, atsižvelgdami į grėsmės vertinimą, taikytų sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones situacijose, kurios dėl savo pobūdžio gali sudaryti didelę pinigų plovimo arba teroristų finansavimo grėsmę, kaip antai lėšų pervedimo atveju.

59 Pinigų plovimo direktyvos II skyriaus „Deramas klientų tikrinimas“ 1–3 skirsniuose numatytos trijų rūšių (standartinio, supaprastinto ir sustiprinto) deramo klientų tikrinimo priemonės.

60 Pinigų plovimo direktyvos šio skyriaus 1 skirsnio „Bendrosios nuostatos“ 7 straipsnio a–d punktuose išvardytos situacijos, kuriose įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyvą, turi pareigą taikyti standartinio deramo klientų tikrinimo priemones, nes manoma, kad kyla pinigų plovimo ar teroristų finansavimo grėsmė, kuriai galima užkirsti kelią priemonėmis, numatytomis šios direktyvos 8 ir 9 straipsniuose. Tokios situacijos susidaro užmezgant verslo santykius, kai vykdomi nenuolatiniai sandoriai, kurių vertė 15 000 EUR ar daugiau, kai įtariamas pinigų plovimas ar teroristų finansavimas ir esama abejonių dėl anksčiau gautų klientų tapatybės duomenų teisingumo ar atitikimo.

61 Minėtame 7 straipsnyje išvardytose situacijose įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, privalo taikyti standartinio deramo klientų tikrinimo priemones, kurias pagal šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalį sudaro kliento tapatybės nustatymas ir patikrinimas, tam tikrais atvejais – tikrojo savininko tapatybės nustatymas, informacijos apie verslo santykių tikslą ir numatomą pobūdį gavimas, tęstinė verslo

santykių ir jau sudarytų sandorių stebėsena. Kaip matyti iš šio straipsnio 2 dalies, deramo klientų tikrinimo priemonių mastas gali būti nustatytas grėsmės pagrindu, atsižvelgiant į atitinkamą kliento, verslo santykių, produkto ar sandorio tipą.

62 Pagal Pinigų plovimo direktyvos 9 straipsnio 6 dalį valstybės narės privalo reikalauti, kad įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma direktyva, deramo tikrinimo procedūras taikytų ne tik visiems naujiems klientams, bet ir atitinkamu metu esamiems klientams, atsižvelgdami į grėsmės lygį. Tačiau pagal šios direktyvos 9 straipsnio 1 dalį valstybės narės turi reikalauti, kad kliento ir tikrojo savininko tapatybė būtų patikrinta prieš pradedant verslo santykius ar prieš vykdant sandorį.

63 Todėl Pinigų plovimo direktyvos 7–9 straipsniuose nustatytos aplinkybės, kuriomis, kaip numatė Sąjungos teisės aktų leidėjas, nacionalinės teisės aktais turi būti nustatytos standartinio deramo tikrinimo priemonės, jeigu kyla pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmė.

64 Kitomis aplinkybėmis, kurios priklauso, be kita ko, nuo kliento, verslo santykių, produkto ar operacijos tipo, grėsmė gali būti mažesnė ar didesnė, kaip matyti iš Pinigų plovimo direktyvos 10, 22 ir 24 konstatuojamųjų dalių. Šios direktyvos 11 ir 13 straipsniuose atitinkamai aptartos tos situacijos ir iš valstybių narių reikalaujama užtikrinti, kad būtų taikomos skirtingų lygių deramo klientų tikrinimo priemonės.

65 Tam tikromis Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnyje nustatytomis sąlygomis 8 straipsnyje ir 9 straipsnio 1 dalyje nurodytos deramo klientų tikrinimo priemonės neturėtų būti taikomos tada, kai kitomis aplinkybėmis pagal 7 straipsnio a, b ir d punktus jos būtų privalomos. Šios sąlygos susijusios su situacijomis, dėl kurių Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė, kad yra mažesnė pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmė, remdamasis, pavyzdžiui, kliento tapatybe arba operacijos ar produkto verte ir turiniu.

66 Konkrečiai kalbant, taip yra tada, kai pagal Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 1 dalį įstaigos ar asmens, kuriems taikoma ši direktyva, klientas pats yra kredito įstaiga ar finansų įstaiga, kuriai taikoma ši direktyva.

67 Todėl svarbu priminti, kad Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 1 dalimi nenukrypstama nuo jos 7 straipsnio c punkto.

68 Pagal šią nuostatą, siejamą kartu su šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalimi, deramo klientų tikrinimo priemonės turi būti taikomos visais atvejais, kai yra įtarimų dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo. Tačiau šioje direktyvoje ši nuostata neapibrėžiama. Todėl, kilus tokiam įtarimui, valstybė narė negali leisti ar reikalauti, kad būtų taikomos supaprastinto deramo klientų tikrinimo priemonės.

69 Be to, reikia nurodyti, kad, priešingai, nei teigia *Safe*, Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje numatyta nukrypti leidžianti nuostata nekliudo priimti nacionalinės teisės aktų, kuriuose numatyta, jog atitinkamos įstaigos ir asmenys taiko sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones pagal šios direktyvos 13 straipsnį.

70 Iš tiesų, šios direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje numatytas tik nukrypimas nuo standartinio deramo klientų tikrinimo priemonių, nustatytų II skyriaus 1 skirsnyje. Kadangi šioje nuostatoje nėra nuorodos į 13 straipsnį, esantį Pinigų plovimo direktyvos šio skyriaus 3 skirsnyje, kaip teigia generalinė advokatė išvados 94 punkte, ji neturi reikšmės deramam klientų tikrinimui, kuris privalomas kilus didesnei grėsmei. Be to, įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, turi teisę taikyti supaprastinto deramo klientų tikrinimo priemones „taik[ydami] grėsme pagrįstą metodą“ tik atitinkamais atvejais, kaip nurodyta šios direktyvos 22 konstatuojamojoje dalyje. Tačiau iš šios direktyvos 24 konstatuojamosios dalies matyti, kad yra atveju, kai nors reikalaujama, kad būtų nustatoma visų klientų tapatybė ir verslo pobūdis, tam tikrais atvejais būtinos ypač griežtos klientų identifikavimo ir tikrinimo procedūros dėl didesnės pinigų plovimo ar teroristų finansavimo grėsmės.

71 Todėl, jei yra didesnė pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmė, kaip numatyta Pinigų plovimo direktyvos 13 straipsnyje, tai, kad klientas pats yra įstaiga ar asmuo, kuriam taikoma Pinigų plovimo direktyva, nedraudžia valstybei narei reikalauti taikyti tam klientui sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemonių, numatytų tos direktyvos 13 straipsnyje.

72 Pinigų plovimo direktyvos 13 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės reikalauja, jog situacijose, kurios gali sudaryti didesnę pinigų plovimo arba teroristų finansavimo grėsmę, ir bent jau situacijose, nurodytose 2–4 dalyse, įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, atsižvelgdami į grėsmės lygį, be priemonių, nurodytų šios direktyvos 7, 8 straipsniuose ir 9 straipsnio 6 dalyje, taikytų sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones.

73 Iš formuluotės „ir bent jau“ matyti, kad nors Pinigų plovimo direktyvos 13 straipsnyje išvardyti kai kurie atvejai, kai valstybės narės turi taikyti sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones, šis sąrašas nėra baigtinis. Perkeldamos šią direktyvą valstybės narės turi didelę diskreciją, kiek tai susiję su tinkamu būdu įgyvendinti pareigą numatyti sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones ir numatyti tiek atvejus, kai egzistuoja didesnė grėsmė, tiek deramo tikrinimo priemones.

74 Taigi, kaip teigia generalinė advokatė išvados 95 punkte, nors Pinigų plovimo direktyvos 13 straipsnio 2–4 dalyse nenumatytas įstaigos atliktas lėšų pervedimas į kitą nei jos įsisteigimo valstybę, pagal šį straipsnį valstybėms narėms nedraudžiama savo nacionalinės teisės aktais, taikant grėsme pagrįstą metodą, nustatyti kitų situacijų, kurios dėl savo pobūdžio sudaro didesnę grėsmę, ir todėl joms esant pateisinamas sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemonių taikymas ar netgi būtina tai daryti (nepaisant standartinio deramo klientų tikrinimo).

75 Todėl, neatsižvelgiant į Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 1 dalyje numatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, pagal jos 7 ir 13 straipsnius iš valstybių narių reikalaujama užtikrinti, kad subjektai, kuriems taikoma direktyva, tuomet, kai klientai patys yra subjektai, kuriems taikoma Pinigų plovimo direktyva, taikytų standartinio deramo klientų tikrinimo priemones pagal šios direktyvos 7 straipsnio c punktą ir sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones pagal 13 straipsnį esant situacijoms, kurios gali sudaryti didesnę pinigų plovimo arba teroristų finansavimo grėsmę.

76 Dėl Įstatymo 10/2010 9 straipsnio, susijusio su leidimu taikyti standartinio deramo tikrinimo priemones finansų įstaigoms, net kai nėra pinigų plovimo ir teroristų finansavimo įtarimo ar didesnės grėsmės, kaip tai suprantama pagal Pinigų plovimo direktyvos 7 straipsnio c punktą ir 13 straipsnį, primintina, kad Pinigų plovimo direktyva atliekamas tik minimalus derinimas, ir net jeigu valstybės narės tinkamai perkėlė 7, 11 ir 13 straipsnius į nacionalinę teisę, 5 straipsniu joms leidžiama priimti ar palikti galioti griežtesnes nuostatas, jeigu siekiama sustiprinti kovą su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Jyske Bank Gibraltar*, C-212/11, EU:C:2013:270, 61 punktą).

77 Taip pat reikia pažymėti, kad „griežtesnės priemonės“, numatytos Pinigų plovimo direktyvos 5 straipsnyje, gali būti susijusios su situacijomis, dėl kurių šioje direktyvoje numatytas tam tikras deramas klientų tikrinimas, ir situacijomis, kurios, valstybių narių nuomone, kelia grėsmę.

78 Pinigų plovimo direktyvos 5 straipsnis yra jos I antraštinėje dalyje „Dalykas, taikymo sritis ir sąvokų apibrėžtys“ ir taikomas visoms nuostatoms, šios direktyvos reglamentuojamoje srityje, siekiant užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui. Iš to matyti, kad šis straipsnis taikomas ne tik II skyriaus „Deramas klientų tikrinimas“ nuostatoms. Taigi valstybė narė gali numatyti, kad kredito įstaiga taikytų deramo klientų tikrinimo priemones mokėjimo įstaigai, net jeigu įvykdytos Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 1 dalies sąlygos, ir net ir tais atvejais, kai nėra įtarimų, kaip numatyta 7 straipsnio c punkte, ir kitose 7 ir 13 straipsniuose neišvardytose situacijose.

79 Teigiant, kad, siekdamos užkirsti kelią pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, valstybės narės Pinigų plovimo direktyvos taikymo srityje gali priimti arba palikti galioti griežtesnes nuostatas, šios direktyvos 5 straipsnis nesuteikia valstybėms narėms galimybės ar nenustato pareigos priimti teisės aktų remiantis

Sąjungos teise, bet, skirtingai nei pagal šios direktyvos II skyriuje numatytas nuostatas, tik pripažįsta valstybių narių teisę remiantis nacionaline teise numatyti griežtesnes nuostatas peržengiant šia direktyva nustatytos tvarkos taikymo ribas (žr. pagal analogiją Sprendimo *Julián Hernández ir kt.*, C-198/13, EU:C:2014:2055, 44 punktą).

80 Atsižvelgiant į pirma išdėstytus argumentus, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip:

— Pinigų plovimo direktyvos 5, 7 straipsniai, 11 straipsnio 1 dalis ir 13 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad jais nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriais, viena vertus, leidžiama taikyti standartinio deramo klientų tikrinimo priemones, kai klientai yra finansų įstaigos, priežiūrimos dėl reikalavimų, susijusių su deramo klientų tikrinimo priemonėmis, laikymosi, kai kyla įtarimų dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 7 straipsnio c punktą, kita vertus, reikalaujama, kad įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, atsižvelgdami į grėsmės vertinimą, taikytų sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones situacijose, kurios dėl savo pobūdžio gali sudaryti didelę pinigų plovimo arba teroristų finansavimo grėsmę, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalį, pavyzdžiui, lėšų pervedimo atveju.

— Be to, net nesant tokių įtarimų ar tokios grėsmės, Pinigų plovimo direktyvos 5 straipsnyje valstybėms narėms leidžiama priimti arba palikti galioti griežtesnes nuostatas, jeigu šiomis nuostatomis siekiama sustiprinti kovą su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu.

Dėl antrojo klausimo a punkto ir c punkto ii papunkčio

81 Antrojo klausimo a punktu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, kaip reikia aiškinti Pinigų plovimo direktyvą, kiek tai susiję su kredito įstaigų priežiūros įgaliojimų, susijusių su mokėjimo įstaigų, kurios yra jų klientai, kurioms taikoma ši direktyva ir Mokėjimo paslaugų direktyva, apimtimi pagal šią direktyvą. Antrojo klausimo c punkto ii papunkčiu jis iš esmės klausia, ar Pinigų plovimo direktyvą reikia aiškinti taip, kad kredito įstaiga gali vertinti mokėjimo įstaigos taikomas deramo klientų tikrinimo priemones.

82 Svarbu priminti, jog iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad šie klausimai susiję su bendru Pinigų plovimo direktyvos ir Mokėjimo paslaugų direktyvos, būtent jos 21 straipsnio, kuriame nustatyti nacionalinių valdžios įstaigų mokėjimo įstaigų kontrolės įgaliojimai, išaiškinimu. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia dėl įgaliojimų, kurie gali būti suteikti kredito įstaigoms mokėjimo įstaigų kontrolės srityje, apimties. Jis mano, kad pagal Mokėjimo paslaugų direktyvą šie kontrolės įgaliojimai suteikiami tik kompetentingai nacionalinei įstaigai, šiuo atveju *Sepblac*, bet klausia, ar Pinigų plovimo direktyva nesuteikia netiesiogiai bankams tam tikrų mokėjimo įstaigų kontrolės įgaliojimų naudojant galimybę priimti sustiprinto deramo tikrinimo priemones.

83 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad Pinigų plovimo direktyva susijusi su įstaigų ir asmenų, kuriems taikoma ši direktyvą, pareiga taikyti deramo klientų tikrinimo priemones. Taigi, šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje apibrėžta informacija apie verslo santykius, apie kuriuos įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, turi gauti informacijos.

84 Pagal Pinigų plovimo direktyvos 9 straipsnio 5 dalies pirmą pastraipą valstybės narės reikalauja, kad tais atvejais, kai susijusios įstaigos ar asmenys nesugeba laikytis šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalies a–c punktų, jie nevykdytų sandorių per banko sąskaitą, neužmegztų verslo santykių ar nevykdytų sandorio, ar nutrauktų egzistuojančius verslo santykius. Todėl Pinigų plovimo direktyvos 9 straipsnio 5 dalies pirmoje pastraipoje numatytos priemonės, kaip antai verslo santykių nutraukimas, reikalingos todėl, kad įstaiga ar asmuo, kuriam taikoma direktyva, negali laikytis valstybių narių įgyvendintuose šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalies a–c punktuose nustatytų deramo klientų tikrinimo pareigų.

85 Pinigų plovimo direktyvos 9 straipsnio 5 dalies taikymas nepriklauso nuo priežasties, dėl kurios įstaiga ar asmuo, kuriam taikoma ši direktyva, negali įgyvendinti pagal šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalies a–c punktus reikalaujamų deramo klientų tikrinimo priemonių. Todėl faktas, kad įstaigos ar asmens, kuriam taikoma Pinigų plovimo direktyva, klientai nebendradarbiauja ir neteikia informacijos, kad jis galėtų vykdyti nacionalinės teisės aktus, kuriais įgyvendintas šios direktyvos 8 straipsnis, nebūtinas šios direktyvos 9 straipsnio 5 dalyje nurodytoms pasekmėms atsirasti.

86 Nepaisant to, pagal Pinigų plovimo direktyvos 8 straipsnio 2 dalį reikalaujama, kad įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, turi galėti įrodyti šios direktyvos 37 straipsnyje numatytoms kompetentingoms institucijoms, kad deramo klientų tikrinimo priemonių, kurių apimtis gali būti keičiama dėl grėsmės, atsižvelgiant į atitinkamą kliento, verslo santykių, produkto ar sandorio tipą, mastas yra tinkamas, atsižvelgiant į pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmę.

87 Šiuo klausimu pažymėtina, kad tokios priemonės turi turėti konkretų ryšį su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsme ir būti jai proporcingos. Iš to matyti, kad negalima priimti Pinigų plovimo direktyvos 9 straipsnio 5 dalies pirmoje pastraipoje numatytos priemonės, kaip antai verslo santykių nutraukimo, atsižvelgiant į šios direktyvos 8 straipsnio 2 dalį, kai nėra pakankamai informacijos, susijusios su pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsme.

88 Be to, Pinigų plovimo direktyvos 37 straipsniu reikalaujama, kad kompetentingos institucijos veiksmingai stebėtų ir imtųsi būtinų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma direktyva, įskaitant kredito įstaigas ir mokėjimo įstaigas, taikantys bet kuriems savo klientams deramo klientų tikrinimo priemones, laikytųsi tos direktyvos ir priimtų būtinas su tuo susijusias priemones.

89 Iš to matyti, kad, viena vertus, deramo klientų tikrinimo pareiga ir pareiga pranešti, tenkančios kredito įstaigoms, ir, kita vertus, priežiūros ir stebėsenos priemonės, susijusios su nacionalinėmis valdžios institucijomis, kartu sudaro prevencines ir atgrasomąsias priemones, kad būtų veiksmingai kovojama su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu ir kad būtų užtikrinamas finansų sistemos tvirtumas ir vientisumas.

90 Priešingai, nei teigia *Safe*, tai nereiškia, kad įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma direktyva, veikdami pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais įgyvendinami Pinigų plovimo direktyvos 8 ir 9 straipsniai, gali prisiimti priežiūros funkciją, kurią turi atlikti kompetentingos institucijos.

91 Tai taip pat nereiškia, kad įstaigos ir asmenys kuriems taikoma Pinigų plovimo direktyva, gali trukdyti vykdyti priežiūros funkcijas, kurias pagal Mokėjimo paslaugų direktyvos 21 straipsnį mokėjimo įstaigų atžvilgiu turi vykdyti kompetentingos institucijos, kad patikrintų tos direktyvos II antraštinės dalies „Mokėjimo paslaugų teikėjai“ nuostatų laikymąsi, ir negali pakeisti šių priežiūros institucijų.

92 Jei įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, turi taikyti deramo tikrinimo priemones, numatytas šios direktyvos 8 straipsnyje, siejamame su 11 straipsniu ir prireikus 13 straipsniu, ir galėti nuspręsti, kad reikia atsižvelgti į deramo tikrinimo priemones, kurias savo procedūrose taiko jų klientai, išlieka faktas, kad pagal Mokėjimo paslaugų direktyvos 17 ir 21 straipsnius ir Pinigų plovimo direktyvos 36 ir 37 straipsnius priežiūros ir kontrolės priemonės priklauso kompetentingoms institucijoms.

93 Todėl į antrojo klausimo a punktą ir c punkto ii papunktį reikia atsakyti taip, kad Pinigų plovimo direktyvą reikia aiškinti taip, kad įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, negali trukdyti vykdyti mokėjimo įstaigų priežiūros funkcijų, kurias pagal Mokėjimo paslaugų direktyvos 21 straipsnį turi vykdyti kompetentingos institucijos, ir negali pakeisti šių institucijų. Pinigų plovimo direktyvą reikia aiškinti taip, kad nors finansų įstaiga, vykdydama jai priskirtą klientų priežiūros pareigą, gali atsižvelgti į mokėjimo įstaigos savo klientams taikomas deramo tikrinimo priemones, visos jos priimtos deramo tikrinimo priemonės turi atitikti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmę.

Dėl antrojo klausimo b punkto ir c punkto i ir iii papunkčių

94 Antrojo klausimo b punktu ir c punkto i ir iii papunkčiais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia – tuo atveju, jei Pinigų plovimo direktyvos 11 straipsnio 1 dalis nedraudžia, kad valstybė narė kredito įstaigoms galėtų leisti taikyti deramo klientų tikrinimo priemones, išskyrus supaprastintą, mokėjimo įstaigai, kuri yra jos klientė, – ar šios direktyvos 5 ir 13 straipsnius reikia aiškinti taip, kad kai valstybė narė naudojasi savo diskrecija pagal šį 13 straipsnį arba kompetencija pagal 5 straipsnį, kredito įstaigos vykdomas sustiprinto deramo tikrinimo priemonių taikymas mokėjimo įstaigai, kuri yra jos klientė, gali būti pagrįstas šios mokėjimo įstaigos vykdomos bendros veiklos tipu, šiuo atveju lėšų pervedimu, o gal būtina šios įstaigos operacijose nustatyti, kad dėl tam tikrų mokėjimo įstaigos veiksmų kyla įtarimų, kad ji dalyvauja pinigų plovimo ar teroristų finansavimo veikloje.

95 Šis klausimas pateiktas nagrinėjant ginčą, kuriame dalyvauja įstaigos, kurioms taikoma direktyva, pagrindusios deramo klientų tikrinimo priemonių taikymą mokėjimo įstaigai nacionalinės teisės aktais, taikomais situacijoms, kurios, nacionalinio įstatymų leidėjo nuomone, kelia didelę grėsmę, šiuo atveju lėšų pervedimo paslaugoms, ir kurios nėra paminėtos šios direktyvos 13 straipsnyje. Šis klausimas susijęs su aplinkybėmis, kuriomis valstybės narės naudoja savo šiuo straipsniu suteiktą diskreciją, kiek tai susiję su sustiprinto deramo tikrinimo priemonių taikymu mokėjimo įstaigai, arba kompetenciją, numatytą šios direktyvos 5 straipsnyje, kad nacionalinės teisės aktuose leistų kredito įstaigoms taikyti supaprastinto deramo klientų, kurie yra mokėjimo įstaigos, tikrinimo priemones ar jų netaikyti ir jiems taikyti, kaip jos pačios mano, labiausiai tinkamas deramo tikrinimo priemones.

96 Šiuo klausimu primintina, kad tai atlikdamos atitinkamos valstybės narės turi įgyvendinti savo kompetenciją nepažeisdamos Sąjungos teisės, visų pirma Sutartyse garantuojamų pagrindinių laisvių (pagal analogiją žr. Sprendimo *Jyske Bank Gibraltar*, C-212/11, EU:C:2013:270, 49 punktą).

97 Siekiant patikrinti, ar nebuvo pažeista Sąjungos teisė, dar reikia išnagrinėti, ar SESV 56 straipsniu nedraudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kaip nagrinėjamieji pagrindinėje byloje, kuriuose numatyta, kad deramo tikrinimo priemonės, išskyrus supaprastintas, taikomos mokėjimo įstaigai, kaip antai *Safe*, kuri valdo lėšų pervedimą į kitas nei jos įsisteigimo valstybes nares, naudodamasi savo sąskaitomis kredito įstaigose.

98 Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad SESV 56 straipsniu reikalaujama panaikinti ne tik bet kokią paslaugų teikėjo diskriminaciją dėl pilietybės ar aplinkybės, kad jis įsteigtas kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje turi būti teikiama paslauga, bet ir bet kokius apribojimus, net vienodai taikomus tiek nacionaliniams, tiek kitų valstybių narių paslaugų teikėjams, jeigu jais gali būti draudžiama, daroma mažiau patraukli paslaugų teikėjo, įsteigto kitoje valstybėje narėje, kur jis teisėtai teikia panašias paslaugas, veikla ar jai trukdoma (Sprendimo *Jyske Bank Gibraltar*, C-212/11, EU:C:2013:270, 58 punktas ir jame nurodyta teismo praktika). Be to, SESV 56 straipsniu draudžiama taikyti bet kurias nacionalinės teisės normas, dėl kurių teikti paslaugas, kaip tai suprantama pagal SESV 56 straipsnį, tarp valstybių narių tampa sudėtingiau nei tik vienoje valstybėje narėje (Sprendimo *Cipolla ir kt.*, C-94/04 ir C-202/04, EU:C:2006:758, 57 punktas ir Sprendimo *Komisija / Belgija*, C-296/12, EU:C:2014:24, 28 punktas).

99 Dėl nacionalinės teisės aktų, kaip antai nagrinėjamų pagrindinėje byloje, kuriuose numatytas deramo tikrinimo priemonių taikymas mokėjimo įstaigai, atsiranda išlaidų, ir jie sukelia papildomų sunkumų lėšų pervedimo valdymo paslaugoms, kurie papildo deramo tikrinimo pareigas, kurias įvykdyti turi pati mokėjimo įstaiga pagal Pinigų plovimo direktyvą. Visų pirma dėl tarptautinių duomenų vertimo išlaidų šių papildomų deramo tyrimo priemonių taikymo išlaidos yra didesnės atliekant tarptautinius lėšų pervedimus, todėl tai gali atgrasyti šią mokėjimo įstaigą nuo šių paslaugų teikimo tokiomis aplinkybėmis.

100 Tačiau pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką nacionalinės teisės aktai, kuriais reglamentuojama Sąjungos lygiu nevisiškai suderinta sritis ir kurie vienodai taikomi bet kuriam asmeniui ar įmonei, vykdančiai veiklą atitinkamos valstybės narės teritorijoje, nepaisant jų ribojamojo poveikio laisvei teikti paslaugas, gali būti pateisinami, jei atitinka privalomąjį bendrojo intereso, kuris vis dar neginamas pagal paslaugų teikėjui jo įsisteigimo valstybėje narėje taikomas taisykles, reikalavimą, yra tinkami užtikrinti, kad bus įgyvendintas jais siekiamas tikslas, ir neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti (žr. Sprendimo *Komisija / Austrija*, C-168/04, EU:C:2006:595, 37 punktą ir Sprendimo *Jyske Bank Gibraltar*, C-212/11, EU:C:2013:270, 60 punktą).

101 Todėl reikia išnagrinėti, kokiomis sąlygomis teisės aktai, kaip nagrinėjami pagrindinėje byloje, atitinka šiuos reikalavimus.

102 Šiuo klausimu pirmiausia primintina, kad pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija ir kova su jais yra teisėti tikslai, susiję su viešosios tvarkos apsauga, ir jais galima pateisinti laisvės teikti paslaugas apribojimus (Sprendimo *Jyske Bank Gibraltar*, C-212/11, EU:C:2013:270, 62–64 ir 85 punktai ir juose minėta teismo praktika).

103 Teisingumo Teismas jau nusprendė, kad turi būti kovos su finansų sistemos naudojimu pinigų plovimui ar teroristų finansavimui tikslo, kuris yra būdingas Pinigų plovimo direktyvai, ir kitų interesų, tarp kurių yra laisvas paslaugų teikimas, apsaugos pusiausvyra. Taigi byloje *Jyske Bank Gibraltar* (C-212/11, EU:C:2013:270, 49, 59 ir 60 punktai) Teisingumo Teismas iš esmės konstatavo, kad galima apriboti laisvę teikti paslaugas taikant informacijos reikalavimą, jeigu šiuo reikalavimu nepažeidžiant Sąjungos teisės siekiama sustiprinti kovos su pinigų plovimu ir teroristų finansavimu veiksmingumą.

104 Antra, nacionalinės teisės aktais, kaip antai nagrinėjamais šioje byloje, galima užtikrinti nurodyto tikslo įgyvendinimą, nes jais padedama sumažinti grėsmę ir iš tikrųjų nuosekliai ir sistemiškai siekiama šio tikslo. Toks nacionalinės teisės aktas atitinka reikalavimus, jei juo, atlikus tinkamą grėsmės vertinimą, taip pat dėl klientų, kurie yra mokėjimo įstaigos, nustatoma didelė grėsmė, susijusi su, be kita ko, tam tikro tipo klientu, šalimi, produktu ar operacija, ir juo tuo pagrindu leidžiama arba net reikalaujama, kad įstaigos ar asmenys, kuriems taikoma Pinigų plovimo direktyva, atlikę savo individualų grėsmės vertinimą, taikytų tinkamas deramo klientų tikrinimo priemones.

105 Trečia, vertinant, ar nacionalinės teisės aktai proporcingi, reikia nustatyti atitinkamos valstybės narės siekiamą apsaugos lygį, susijusį su nustatytu pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmės lygiu.

106 Iš Pinigų plovimo direktyvos, konkrečiai kalbant, iš 5 straipsnio, 13 straipsnio 1 dalies ir 24 konstatuojamosios dalies, matyti, kad valstybės narės gali nustatyti aukštesnio lygio apsaugą, nei pasirinko Sąjungos teisės aktų leidėjas, ir leisti ar taikyti kitas deramo klientų tikrinimo priemones nei numatytos šioje direktyvoje remiantis 5 straipsniu suteikta kompetencija arba nustatyti kitas didelę grėsmę keliančias situacijas naudojantis 13 straipsniu suteikta diskrecija. Tai darydamos valstybės narės gali, be kita ko, nustatyti konkrečias priemones, taikytinas tam tikrose konkrečiose situacijose, ar palikti įstaigoms ar asmenims, kuriems taikoma ši direktyva, diskreciją taikyti, atlikus tinkamą grėsmės vertinimą, priemones, kurios laikomos proporcingomis nagrinėjamai grėsmei konkrečioje situacijoje.

107 Bet kuriuo atveju valstybės narės privalo užtikrinti, kad taikomos sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemonės būtų pagrįstos pinigų plovimo ar teroristų finansavimo grėsmės buvimo ir lygio vertinimu atsižvelgiant į klientą, verslo santykius, sąskaitą, produktą ar operaciją. Neatlikus tokio vertinimo, valstybė narė arba tam tikrais atvejais įstaiga ar asmuo, kuriam taikoma Pinigų plovimo direktyva, negali konkrečiu atveju nuspręsti, kokias priemones taikyti. Galiausiai, kai nėra pinigų plovimo ar teroristų finansavimo grėsmės, imtis prevencinių priemonių remiantis šiais motyvais negalima.

108 Atliekant tokį grėsmės vertinimą būtina atsižvelgti bent jau į visus svarbius faktus, galinčius parodyti tam tikro veiksmo, laikytino pinigų plovimu ar teroristų finansavimu, grėsmę.

109 Be to, klausimas, ar nacionalinės teisės aktai yra proporcingi, priklauso taip pat ir nuo to, kiek jais numatytomis deramo klientų tikrinimo priemonėmis gali būti kišamasi į kitų teisių ir interesų apsaugą pagal ES teisę, kaip antai asmens duomenų apsaugą, numatytą Chartijos 8 straipsnyje, ir vienoje rinkoje veikiančių subjektų laisvos konkurencijos principą. Iš tiesų, kai valstybė narė remiasi privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais tam, kad pateisintų teisės aktus, kurie gali kliudyti įgyvendinti laisvę teikti paslaugas, šis Sąjungos teisėje numatytas pateisinimas turi būti aiškinamas atsižvelgiant į Sąjungos teisės pagrindinius principus, visų pirma į Chartija užtikrinamas pagrindines teises. Taigi nagrinėjamiems nacionalinės teisės aktams numatytos išimtys gali būti taikomos tik tuomet, jei jos atitinka pagrindines teises, kurių laikymąsi užtikrina Teisingumo Teismas (žr. Sprendimo *ERT*, C-260/89, EU:C:1991:254, 43 punktą ir Sprendimo *Pfleger ir kt.*, C-390/12, EU:C:2014:281, 35 punktą). Šių teisės aktų tikslai turi būti suderinti su kitais teisėtais interesais.

110 Galiausiai klausimas, ar nacionalinės teisės aktai yra proporcingi, priklauso nuo to, ar yra alternatyvių, mažiau ribojančių priemonių to paties lygio apsaugai užtikrinti. Šiuo klausimu primintina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjami teisės aktai bendrai preziumuoja, jog lėšų pervedimas visada kelia didelę grėsmę, nesuteikiant galimybės nuginčyti šią lėšų pervedimo grėsmės prezumpciją situacijose, kurios objektyviai nesukelia tokios grėsmės. Taigi, visų pirma teisės aktai, kuriuose numatyta tokia galimybė, atrodo mažiau ribojantys ir leidžiantys pasiekti atitinkamos valstybės narės pageidaujamą apsaugos lygį.

111 Todėl į antrojo klausimo b punktą ir c punkto i ir iii papunktį reikia atsakyt taip: Pinigų plovimo direktyvos 5 ir 13 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, priimti naudojantis diskrecija, kurią valstybėms narėms suteikia šios direktyvos 13 straipsnis, arba kompetencija, numatyta šios direktyvos 5 straipsnyje, turi būti suderinami su Sąjungos teise, visų pirma su Sutartimis suteiktomis pagrindinėmis laisvėmis. Nors tokie nacionalinės teisės aktai, kuriais siekiama kovoti su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu, siekiama teisėto tikslo, galinčio pateisinti pagrindinių teisių apribojimą, ir nors preziumuojama, kad įstaigos, kuriai taikoma ši direktyva, atliktas lėšų pervedimas į kitas nei jos įsiteigimo valstybes visada kelia didelę pinigų plovimo ar teroristų finansavimo grėsmę, yra tinkami užtikrinti šio tikslo įgyvendinimui, vis dėlto šie teisės aktai viršija tai, kas būtina pasiekti tikslui tiek, kiek juose numatyta prezumpcija taikoma visiems lėšų pervedimams, nesuteikiant galimybės nuginčyti šią prezumpciją, kai lėšų pervedimai objektyviai nekelia tokios grėsmės.

Dėl trečiojo klausimo

112 Trečiojo klausimo b punktu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Asmens duomenų direktyvą reikia aiškinti taip, kad pagal ją valstybėms narėms draudžiama reikalauti, jog mokėjimo įstaigos pateiktų savo klientų tapatybės duomenis tiesiogiai su jomis konkuruojančioms kredito įstaigoms, kai pastarosios taiko sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones. Trečiojo klausimo a punktu siekiama sužinoti, ar sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemonės apimtų ir tas, kurias taikant iš mokėjimo įstaigų reikalaujama pateikti visų jų klientų, kurių lėšos pervedamos, tapatybės duomenis ir gavėjų tapatybės duomenis.

113 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad šiais klausimais siekiama sužinoti, ar, atsižvelgiant į Asmens duomenų direktyvą, deramo tikrinimo priemonės ir sustiprinto deramo tikrinimo priemonės gali būti išimtis, leidžianti perduoti asmens duomenis. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konkrečiai nori žinoti, kokius duomenis prireikus gali perduoti mokėjimo įstaigos kredito įstaigų prašymu remiantis Pinigų plovimo direktyvos nuostatomis ir kokiomis aplinkybėmis toks perdavimas gali įvykti.

114 Taigi, iš nusistovėjusios teismo praktikos, atsispindinčios Teisingumo Teismo procedūros reglamento 94 straipsnyje, vykstant Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų bendradarbiavimui pagal SESV 267 straipsnį, matyti, kad, siekiant nacionaliniam teismui pateikti naudingą Sąjungos teisės aktų

išaiškinimą, būtina, jog šis teismas nustatytų faktinius ir teisinius pagrindus, su kuriais susiję jo pateikiami klausimai, arba bent jau pateiktų hipotezes dėl faktų, iš kurių kyla šie klausimai (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ ir kt.*, C-113/13, EU:C:2014:2440, 47 punktą). Iš tiesų Teisingumo Teismas gali pasisakyti tik dėl Sąjungos teksto aiškinimo, remdamasis jam nacionalinio teismo pateiktais faktais (Nutarties *Argenta Spaarbank*, C-578/14, EU:C:2015:372, 14 punktas).

115 Nacionalinis teismas taip pat turi nurodyti tikslias priežastis, dėl kurių jis prašo aiškinti Sąjungos teisę ir mano esant būtina Teisingumo Teismui pateikti prejudicinius klausimus. Pagal Teisingumo Teismo praktiką būtina, kad nacionalinis teismas pateiktų minimalius paaiškinimus dėl prašomų išaiškinti Sąjungos nuostatų pasirinkimo priežasčių ir ryšio, kuris, jo manymu, egzistuoja tarp šių nuostatų ir byloje taikomų nacionalinės teisės aktų (Nutarties *Equitalia Nord*, C-68/14, EU:C:2015:57, 14 punktas ir jame nurodyta teismo praktika ir Nutarties *Argenta Spaarbank*, C-578/14, EU:C:2015:372, 15 punktas).

116 Iš tiesų informacija, pateikta sprendimuose dėl prašymų priimti prejudiciniu sprendimus, turi ne tik sudaryti galimybę Teisingumo Teismui pateikti tinkamus atsakymus, bet ir suteikti kitoms suinteresuotosioms šalims galimybę pateikti savo pastabas pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 23 straipsnį. Teisingumo Teismas privalo užtikrinti, kad ši galimybė būtų suteikiama, atsižvelgdamas į tai, kad pagal šias nuostatas suinteresuotosioms šalims yra pranešama tik apie sprendimą dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą (Nutarties *Argenta Spaarbank*, C-578/14, EU:C:2015:372, 16 punktas).

117 Tačiau svarbu priminti, kad trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas bendrai nurodo Asmens duomenų direktyvą, bet pakankamai tiksliai nenurodo šios direktyvos nuostatų, kurios gali būti reikšmingos Teisingumo Teismui pateikiant naudingą atsakymą.

118 Be to, klausimas dėl informacijos, prašomos iš *Safe*, turinio, kai bankai jai taikė deramo tikrinimo priemones, buvo aptartas. Per procesą Teisingumo Teisme BBVA tvirtino, kad niekada neprašė *Safe* klientų ar pervestų lėšų gavėjų asmens duomenų, o prašė tik informacijos apie tarpininkus, kurie veikė *Safe* vardu ir naudojosi *Safe* sąskaitomis.

119 Tačiau pagal nusistovėjusią teismo praktiką, vykstant SESV 267 straipsnyje įtvirtintai bendradarbiavimo procedūrai, ne Teisingumo Teismas, bet nacionalinis teismas turi nustatyti faktines ginčo aplinkybes ir nuspręsti, kokią įtaką jos turi sprendimui, kurį jo prašoma priimti (žr. Sprendimo *Accor*, C-310/09, EU:C:2011:581, 37 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

120 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, trečiasis klausimas pripažintinas nepriimtinu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

121 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. **2005 m. spalio 26 d. Tarybos direktyvos 2005/60/EB dėl finansų sistemos apsaugos nuo jos panaudojimo pinigų plovimui ir teroristų finansavimui, iš dalies pakeistos 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/78/ES, 5, 7 straipsniai, 11 straipsnio 1 dalis ir 13 straipsnis turi būti aiškinami taip, kad jais nedraudžiami nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, kuriais, viena vertus, leidžiama taikyti**

standartinio deramo klientų tikrinimo priemones, kai klientai yra finansų įstaigos, prižiūrimos dėl reikalavimų, susijusių su deramo klientų tikrinimo priemonėmis, laikymosi, kai kyla įtarimų dėl pinigų plovimo ar teroristų finansavimo, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 7 straipsnio c punktą, kita vertus, reikalaujama, kad įstaigos ir asmenys kuriems taikoma ši direktyva, atsižvelgdami į grėsmės vertinimą, taikytų sustiprinto deramo klientų tikrinimo priemones situacijose, kurios dėl savo pobūdžio gali sudaryti didelę pinigų plovimo arba teroristų finansavimo grėsmę, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalį, pavyzdžiui, lėšų pervedimo atveju.

Be to, net nesant tokių įtarimų ar tokios grėsmės, Direktyvos 2005/60, iš dalies pakeistos Direktyva 2010/78, 5 straipsnyje valstybėms narėms leidžiama priimti arba palikti galioti griežtesnes nuostatas, jeigu šiomis nuostatomis siekiama sustiprinti kovą su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu.

2. **Direktyvą 2005/60, iš dalies pakeistą Direktyva 2010/78, reikia aiškinti taip, kad įstaigos ir asmenys, kuriems taikoma ši direktyva, negali trukdyti vykdyti mokėjimo įstaigų priežiūros funkcijų, kurias pagal 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/64/EB dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, iš dalies keičiančios direktyvas 97/7/EB, 2002/65/EB, 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinančios Direktyvą 97/5/EB, iš dalies pakeistos 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/111/EB, 21 straipsnį turi vykdyti kompetentingos institucijos, ir negali pakeisti šių priežiūros institucijų. Direktyvą 2005/60, iš dalies pakeistą Direktyva 2010/78, reikia aiškinti taip, kad nors finansų įstaiga, vykdydama jai priskirtą klientų priežiūros pareigą, gali atsižvelgti į mokėjimo įstaigos savo klientams taikomas deramo tikrinimo priemones, visos jos priimtos deramo tyrimo priemonės turi atitikti pinigų plovimo ir teroristų finansavimo grėsmę.**

3. **Direktyvos 2005/60, iš dalies pakeistos Direktyva 2010/78, 5 ir 13 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad nacionalinės teisės aktai, kaip antai nagrinėjami pagrindinėje byloje, priimti naudojantis diskrecija, kurią valstybėms narėms suteikia šios direktyvos 13 straipsnis, arba kompetencija, numatyta šios direktyvos 5 straipsnyje, turi būti suderinami su Sąjungos teise, visų pirma su Sutartimis suteiktomis pagrindinėmis laisvėmis. Nors tokie nacionalinės teisės aktai, kuriais siekiama kovoti su pinigų plovimu ar teroristų finansavimu, siekiama teisėto tikslo, galinčio pateisinti pagrindinių teisių apribojimą, ir nors preziumuojama, kad įstaigos, kuriai taikoma ši direktyva, atliktas lėšų pervedimas į kitas nei jos įsiteigimo valstybes visada kelia didelę pinigų plovimo ar teroristų finansavimo grėsmę, yra tinkami užtikrinti šio tikslo įgyvendinimui, vis dėlto šie teisės aktai viršija tai, kas būtina pasiekti tikslui tiek, kiek juose numatyta prezumpcija taikoma visiems lėšų pervedimams, nesuteikiant galimybės nuginčyti šią prezumpciją, kai lėšų pervedimai objektyviai nekelia tokios grėsmės.**

Parašai.